

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Aktuaalsed teemad söödaohutuse tagamisel

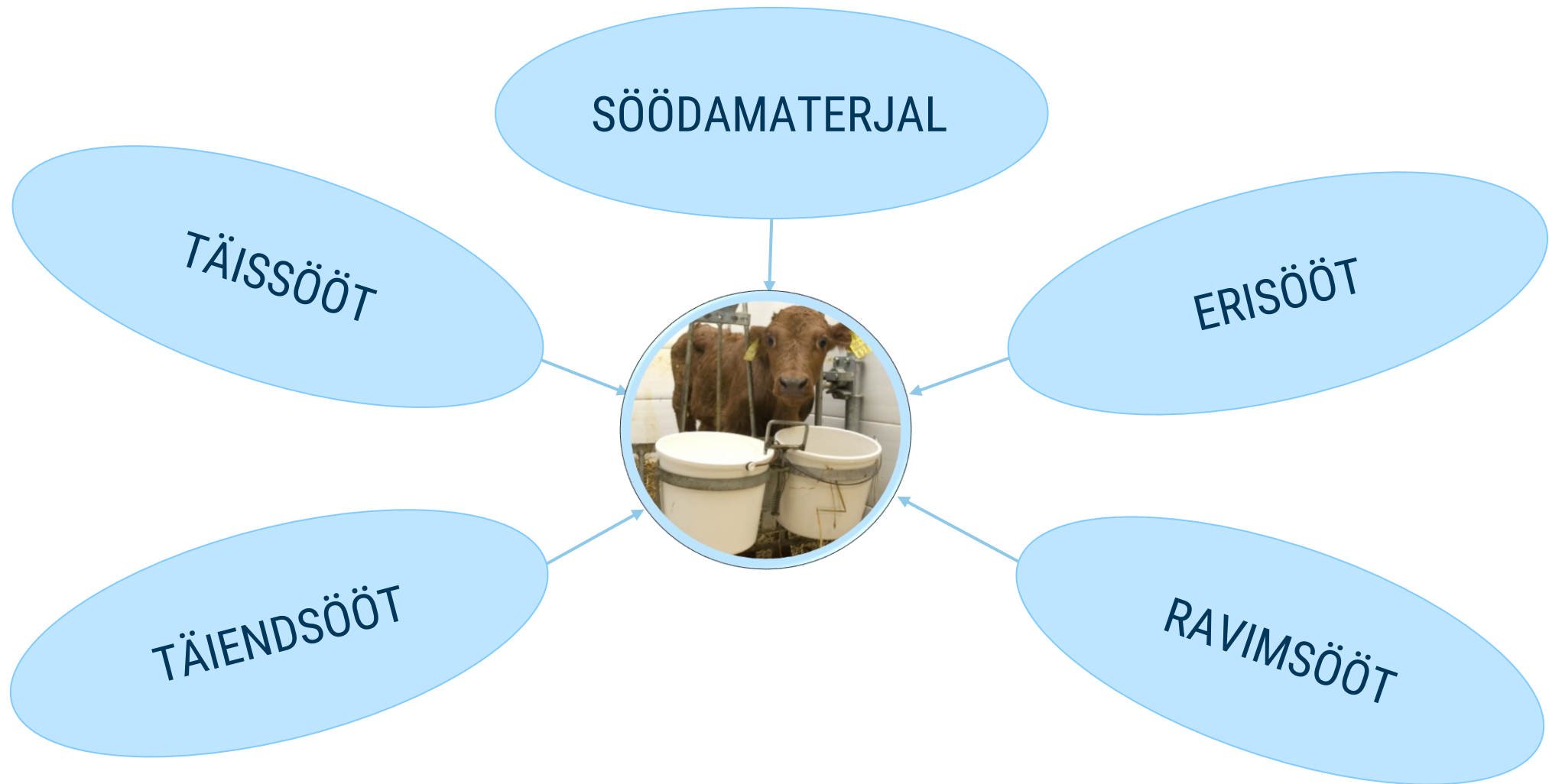
Söödakäitlejate infopäev

27.01.2026

Eda Ernes

Toiduohutuse osakonna nõunik

Kuidas sööta liigitatakse?

Millest koosneb sööt ?

SÖÖDA-
MATERJAL

SÖÖDALISAND

VETERINAAR-
RAVIM

Mis on söödamaterjal või söödalisand?

Söödamaterjal - peamiselt loomade toitumisvajaduste rahuldamiseks ette nähtud töötlemata, värsked või konserveeritud taimset või loomset päritolu tooted, nendest tööstusliku töötlemise abil saadud tooted ning orgaanilised või anorgaanilised ained, mis on mõeldud loomadele söötmiseks kas töötlemata kujul, pärast töötlemist või segasöötade koostises (loetelu määruses (EL) nr 68/2013).

Söödalisandid - ained, mikroorganismid või valmistised, mida lisatakse tahtlikult söödale, et mõjutada sööda omadusi (nt sööda säilivus, maitse, seeduvus) või avaldada mõju loomale (nt loomade toitumisvajaduste rahuldamiseks lisatakse sööta vitamiine, aminohappeid, jne). Kõik kasutusloaga söödalisandid on kantud Euroopa Komisjoni poolt peetavasse söödalisandite registrisse.

Söödamaterjalide kataloog

Söödamaterjalide kataloog (määrus (EL) nr 68/2013):

- üldsätted;
- töötlemisviiside sõnastik;
- söödamaterjalide kirjeldus;
- märgistusel avaldatav kohustuslik teave;
- kasutuspiirangud;
- söödamaterjalide loetelu (13 kategooriat, nt õliseemned ja õliviljad, nendest valmistatud tooted, kaunviljade seemned ja nendest saadud tooted, jne).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:02013R0068-20220724&qid=1731928581480>

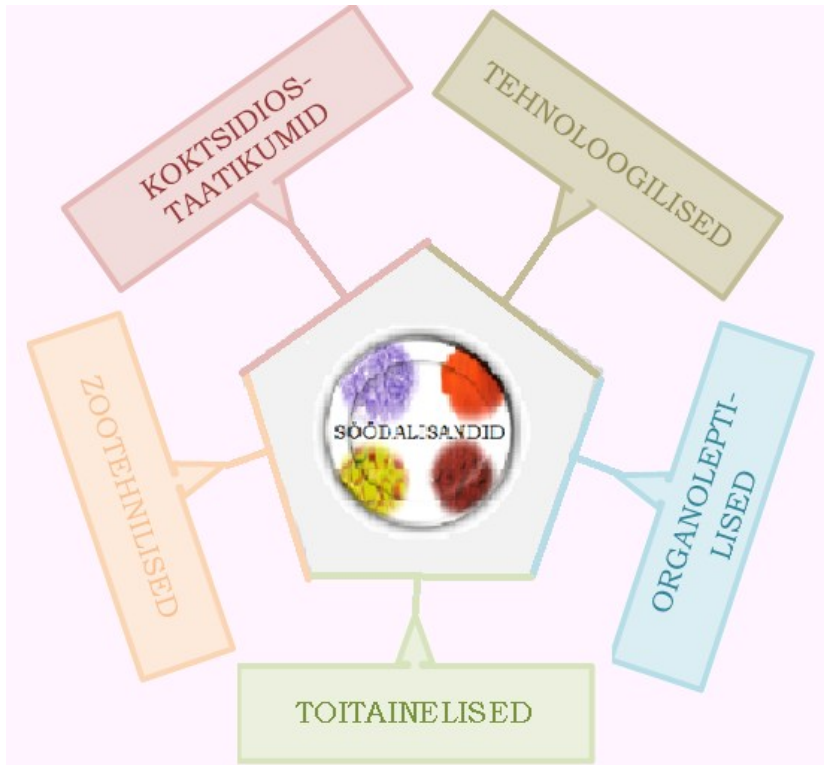
Söödamaterjalide register

Registri kannete regulaarne ülevaatamine:

- FCTF vaatab tehtud kanded vähemalt 1x aastas üle;
- FCTF teeb ettepaneku liikmesriikidest koosnevale töörühmale (WG AN) teatavate kannete kustutamise/säilitamise kohta;
- WG AN otsus, mille tulemusel osa registri kannetest kustutatakse ja kantakse tagasilükatud taotluste loetellu;
- otsuse aluseks on toote vastavus/mittevastavus söödamaterjali määratlusele .

# Feed material	Language	# ID Number	# Company	# Date	Description
Artemisia annua plant	EN	000717-01		2024-11-15	Dried plant of artemisia annua. Possible qualities: whole, cut or powder
SAPIN CA	EN	000718-01		2024-11-09	SAPIN CA is custom made of pine or larch wood is produced using heat and water. The wood is prepared to remove impurities of growing and of water. The wood is prepared to remove impurities of growing and of water. The wood is prepared to remove impurities of growing and of water.
OPTIMA 800	EN	000715-01		2024-11-09	OPTIMA 800 is made of dried and fractionated raw soy. Protein content has reduced that providing high energy to feed value and make production easy to increase with yield and milk fat. It also improves fertility in sows.
OPTIMA 100	EN	000714-01		2024-11-09	General information: OPTIMA 100 is a highly concentrated source of animal nutrition. For the complete product description please refer to the product label. Only dried parts of fava bean which are non-hydrated and free from toxic parts.
Crotalaria seed meal	EN	000713-01		2024-11-07	By-product from the extraction of oil from Crotalaria annua seeds.
Faba Bean protein	EN	000712-01		2024-11-06	Protein obtained by wet processing of fava beans.
Linnunen of Zophobas oryzae	EN	000710-01		2024-11-07	Live larvae of Zophobas oryzae from controlled rearing using only for feedstuffs for non-ruminant species.
Mango	EN	000709-01		2024-10-31	Fresh Mango (Mangifera indica)
Mucor	EN	000708-01		2024-10-31	Fresh mould (Mucor galactomyces)
Faba Bean Concentrate	EN	000707-01		2024-10-30	Fava bean residue (concentrate). Liquid vegetable product obtained from protein and cellulose from Fava Bean. It is mainly composed of available proteins.

Söödalisandite register

Võimalus kontrollida, kas söödalisandil on kasutusluba ja milliste loomaliikide või-kategooriate söödas on lubatud seda kasutada

Infot saab otsida:

- kasutades filtreid:
  - ✓ SL kategooria või funktsionaalrühm;
  - ✓ on luba/ei ole luba;
  - ✓ loa järkjärguline lõppemine;
  - ✓ loa lõppemise kuupäev.
- sisestades otsingusse:
  - ✓ SL nimi või osa nimest;
  - ✓ SL ID nr;
  - ✓ mikroorganismi nimi või selle tüve nr.

<https://ec.europa.eu/food/food-feed-portal/screen/feed-additives/search>

Mis on söödalisandite kasutusload?

Characteristics

Code	E 160a
Name	Beta-carotene
Other codes	
Category/Functional group (Annex I of Reg. 1831/03)	2a iii
Category description	2. Sensory additives
Functional group description	a iii) Substances which favourably affect the colour of ornamental fish or birds
Subclassification (old classification)	Carotenoids and xanthophylls
Footnotes	

Conditions of use

The feed additive is authorised to be used in the following animal category(ies):

Canaries **Not authorised**

Authorisation date: Expiry date of authorisation: **30/05/2023**

First entry in the register: 07/11/2005

Authorisation holder:

Authorisation to be phased out: Not authorised

Message: Transitional measures in article 2 of Commission Implementing Regulation (EU) 2021/758 of 7 May 2021

Characteristics

Code	2a131
Name	Patent blue V
Other codes	
Category/Functional group (Annex I of Reg. 1831/03)	2a i
Category description	2. Sensory additives
Functional group description	a i) Substances that add or restore colour in feedingstuffs
Subclassification (old classification)	Colourants, substances that add or restore colour in feedingstuffs
Footnotes	

Conditions of use

The feed additive is authorised to be used in the following animal category(ies):

Non-food producing animals

Reference(s) of Community legal act:

Authorised by: Commission Implementing Regulation (EU) No 643/2013 of 4 July 2013

Reference in OJ:

[OJ L 186, 05.07.2013, p. 7](#)

Authorisation date: 25/07/2013

Expiry date of authorisation:

First entry in the register: 08/08/2013

Authorisation holder:

Authorisation to be phased out: No

Message: Following the provisions of Art. 14 of Reg. (EC) No 1831/2003, an application, in accordance with Article 7, has been submitted

Kuidas teha vahet, kas on söödamaterjal või söödalisand?

Komisjoni soovitus, millega kehtestatakse juhised söödamaterjalide, söödalisandite, biotsiidide ja veterinaarravimite eristamiseks

(2011/25/EL): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011H0025&qid=1762804471550>

- tootmis- ja töötlemismeetod – keemiline valem ja standardimise või puhastamise tase;
- ohutus ja kasutusviis;
- sööta lisamise eesmärk.

Millisel juhul on taimeekstrakt söödamaterjal?

- On üldiselt saadud taimse materjali füüsikalisel töötlemisel (ekstraheerimisel).
- Ekstraheeritud vastavalt söödamaterjali kataloogis esitatud ekstraheerimise määratlusele (kas orgaanilise lahustiga rasva/õli eemaldamine teatud materjalidest või vesilahusega suhkru või muude vees lahustuvate komponentide eemaldamine).
- Ekstrakt osutab vedelale faasile, mis sisaldab lahustuvaid koostisosi (nt rasv/õli, suhkur ja muud lahustuvad koostisosad).
- Söödamaterjalidena kasutatavate ekstraktide ülesanne on rahuldada vajadus eelkõige valkude, süsivesikute, rasvade, energia, mineraalide või kiudainete järele.

Mis on väited?

Söödamaterjali ja segasööda märgistuse ja esitamisiisiga võib:

- juhtida tähelepanu mõne aine esinemisele või puudumisele söödas;
- konkreetsele toiteomadusele või protsessile või mõne eespool esitatud omadusega seotud konkreetsele funktsioonile.

Väide peab olema objektiivne, pädevate asutuste poolt tõestatav ja sööda kasutajale arusaadav.

Söödamaterjali ja segasööda märgistuse ja esitusviisiga **ei tohi väita** järgmist:

- see aitab ära hoida ravida või parandada haigusi, välja arvatud koktsidiostaatikumide ja histomonostaatikumide puhul;
- sel on erisöötmise eesmärk, välja arvatud juhul, kui see vastab selles kehtestatud nõuetele.

Mis on erisööt (määrus (EL) 2020/354)?

Erisööt – sööt, mis on oma koostise või tootmistehnoloogia poolest ette nähtud teatava erisöötamise eesmärgi rahuldamiseks.

Erisöötamise eesmärk – eesmärk rahuldada selliste loomade konkreetsed toitumisvajadused, kelle seedimis-, imendumis- või ainevahetusprotsessid on kahjustatud või võivad kahjustuda ajutiselt või pöördumatult ja kellel seetõttu võib olla kasu nende tervise seisundiga sobiva sööda manustamisest.

Erisöötmise eesmärk

19	Seedehäirete vähendamine ⁽¹⁰⁾	Kergesti seeduv dieet: parem seeduvus — väikse kiudainesisalduse korral (toorvalgusisaldus $\leq$ 44 g täissööda kg kohta, kui täissööda niiskusesisaldus on 12 % ⁽²⁾): toorvalk $\geq$ 85 % toorrasv $\geq$ 90 % või — kiudainerikas sööt (toorvalgusisaldus $>$ 44 g täissööda kg kohta, kui täissööda niiskusesisaldus on 12 % ⁽²⁾): toorvalk $\geq$ 80 % toorrasv $\geq$ 80 %	Koerad ja kassid	— Kergesti seeduvate koostisosade allikad, vajaduse korral ka nende töötlemisviis	Esialgu kuni 12 nädalat, kroonilise kõhunäärme-puudulikkuse korral kogu elu
----	--	--	------------------	---	---

1. Sööta turustatakse täissöödana.
2. Märgistusel märgitakse:
  - „Kergesti seeduv dieet“
  - „Enne kasutamist soovitatakse konsulteerida veterinaararstiga.“

Kes tagab sööda ohutuse?

Sööta võib turule viia ja kasutada üksnes siis, kui:

- sellel ei ole otsest kahjulikku mõju loomade tervisele ega loomade heaolule;
- see ei muuda loomadelt pärit toitu inimestele ohtlikuks;
- sellel ei ole otsest kahjulikku mõju keskkonnale.

Söödakäitlejad peavad tagama sööda vastavuse kehtivatele nõuetele ning kontrollima kõnealuste nõuete täitmist (enesekontroll).

Kes ja mida kontrollib?

Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA) teostab järelevalvet sööda, sööda käitlemise ja söötmise kohta kehtestatud nõuete täitmise üle.

Järelevalvet teostatakse riskipõhiselt ja vastavalt kontrolliplaanile. Lisaks muule kontrollitakse sööda vastavust taimekaitsevahendijääkide (TKVJ) kohta kehtestatud nõuetele.

TKVJ piirmäärad on kehtestatud direktiivi 2002/32/EÜ lisas või määruse (EÜ) nr 396/2005 lisas.

Mida kontrollitakse?

PTA võtab proove direktiivi 2002/32/EÜ lisas välja toodud taimekaitsevahenditele. Lisaks võetakse proove riskihindamise alusel määratud teatud TKVJdele (nt glüfosaat, mepiquat/chlormequat)

2025 aastal võeti söödast:

- 32 proovi analüüsimeks direktiivi 2002/32/EÜ lisas toodud TKVJ;
- 27 proovi analüüsimeks glüfosaadi, mepiquadi ja chlormequadi jääke (Eestis kasvatatud söödateravili).

Mittevastavusi ei tuvastatud.

Peamine vahend kiireks reageerimiseks söödaga seotud vahejuhtumitele on toidu ja sööda kiirhoiatussüsteem RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed).

RASFF teated TKVJ kohta 2025 ELis

Söödaliik	Taimekaitsevahendite jäägid	Lubatud maksimum
Söödamaterjal	Pirimifos-methyl in lupine-sorghum	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Acetamiprid, captan, chlorantraniliprole, diphenylamine, fluopyram, metribuzin, tau-fluvalinate,tebuconazole in organic alfalfa	
Söödamaterjal	Chlorpyrifos presence (0,065 mg/kg) in soybean meal	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Anthraquinone (0,10 mg/kg) in lucerne	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Chlorpyrifos (0,081 mg/kg) in sorghum	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Etofenprox / Chlorpyrifos-methyl) in wheat co-products (feed) bran middlings	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Isoprothiolane (0,18 mg/kg) in palmitic acid intended for animal feed	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Methamidophos (1,5 ± 0,6 mg/kg) in molasses (feed)	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Chlorpyrifos (0,098 mg/kg) and biphenyl (0,041 mg/kg) in clover seeds	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Isoprothiolane- 0,14 ± 0,07 mg/kg, clothianidin-0,041 ± 0,021 mg/kg, azoxystrobin-0,12 ± 0,06 mg/kg, difenoconazole-0,051 ± 0,025 mg/kg, tricyclazole-0,12 ± 0,06 mg/kg, tebuconazole -0,23 ± 0,11 mg/kg, thiamethoxam-0,21 ± 0,10 mg/kg in rice protein	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Non-authorized substance permethrin (0,06 mg/kg) in organic soy expeller	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Pirimifos-methyl (0,046/0,14 mg/kg) in lupine-sorghum	0,01 mg/kg
Segasööt	Bioallethrin (0,58 mg/kg) in feed mix	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Benzalkonium chloride (BAC) (1,8 - 3,0 mg/kg) and didecyldimethylammonium chloride (DDAC) 0,33 - 1,40 mg/kg) in poultry meal	BAC: 0,1 mg/kg DDAC: 0,1 mg/kg
Söödamaterjal	Benzalkonium chloride (BAC) (2,7; 4,4; 4,9; 7,3 mg/kg) in beet pulp pellets	BAC: 0,1 mg/kg
Söödamaterjal	Pirimifos-methyl 3,1 mg/kg)in rye	0,5 mg/kg
Söödamaterjal	Permethrin (0,12 mg/kg) (mais)	0,05 mg/kg
Söödamaterjal	Cyproconazole (0,030 ± 0,015 mg/kg), difenoconazole (0,022 ± 0,011 mg/kg),propiconazole (0,028 ± 0,014 mg/kg) in molasses (feed)	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Epoxyconazole (0,037 ± 0,018 mg/kg) in molasses (feed)	0,01 mg/kg
Söödamaterjal	Epoxyconazole (0,046± 0,023mg/kg) in molasses (feed)	0,01 mg/kg

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Tänu kuulamast!

Eda Ernes

Toiduohutuse osakonna nõunik